

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.1.671/2025/14.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Somogyi Gábor, előadó bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Dr. Nagy Antal, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2026. július 2.
Az ügy tárgya: csalás vétsége
Terhelt: ...
Elsőfok: Tapolcai Járásbíróság, 2.Bpk.540/2024/4., büntetővégzés,
tárgyalás mellőzésével, 2024. december 18. (jogerő: 2025.
február 3.)

Az indítvány előterjesztője: Veszprém Vármegyei Főügyészség

Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezés iránt

Rendelkező rész

A Kúria a csalás vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Veszprém Vármegyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Tapolcai Járásbíróság 2.Bpk.540/2024/4. számú büntetővégzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I.1. A Tapolcai Járásbíróság a 2024. december 18-án meghozott 2.Bpk.540/2024/4. számú büntetővégzésével a terhelttel szemben csalás vétsége [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont] miatt 80 napi tétel, napi tételenként 2.000 forint, összesen 160.000 forint pénzbüntetést szabott ki és rendelkezett annak meg nem fizetése esetére a szabadságvesztésre való átváltoztatásáról.

[2] A büntetővégzés ellen a jogosultak nem terjesztettek elő tárgyalás tartása iránti indítványt, ezért az 2025. február 3-án jogerőre emelkedett.

[3] 2. A jogerős büntetővégzésben megállapított tényállás az alábbiakat tartalmazza:

1) A terhelt „...” felhasználói néven hirdetett eladásra egy 180 centiméter magas, 4 személyes sátrat 10.000 forint értékben. A hirdetésre jelentkezett 2023. június 20-án 9 óra 59 perckor sértett 1, aki a hirdetés megnyitásakor cím 1 szám alatti lakóhelyén tartózkodott. A terhelt az eladási szándéka tekintetében sértett 1-et tévedésbe ejtette, ugyanis a terheltnek nem volt valódi értékesítési célja.

– Miután sértett 1 messenger üzenet-váltás során megegyezett a terhelttel, a 10.000 forint vételárat, valamint 1.170 forint postaköltséget élettársa, személy 1 bankszámlájáról 2023. június 20. napján átutalta a terhelt által megadott, a bank 1-nél vezetett számlaszám 1-re. A terhelt a bankszámla tulajdonosaként személy 2 nevet adta meg. A terhelt a pénz beérkezését követően a sértettet a sátor postára adásával kapcsolatban hitegette, azt azonban nem küldte meg részére, és a pénzt sem utalta vissza. A terhelt cselekményével sértett 1-nek 11.170 forint kárt okozott.

2) A terhelt a Facebook Markeplace oldalon eladásra hirdetett 20.000 forint értékben egy XXL Quechua sátrat „...” felhasználói néven. A hirdetésre 2023. június 25-én jelentkezett sértett 2, aki a hirdetés megtekintésekor cím 2 szám alatti lakóhelyén tartózkodott. A terhelt az eladási szándéka tekintetében sértett 2-t tévedésbe ejtette, ugyanis a gyanúsítottaknak nem volt valódi értékesítési célja.

– Miután sértett 2 messenger üzenet-váltás során megegyezett a terhelttel, a 20.000 forint vételárat, valamint 2.710 forint postaköltséget bankszámla 2-ről 2023. június 25-én átutalta a terhelt által megadott, a bank 1-nél vezetett számlaszám 1-re. A terhelt a bankszámla tulajdonosaként személy 3 nevet adta meg. A pénz beérkezését követően a terhelt sértett 2-t a sátor postára adásával kapcsolatban hitegette, azt azonban nem adta fel a sértett részére, és a pénzt sem utalta vissza. A terhelt cselekményével sértett 2-nek 22.710 forint kárt okozott.

3) A terhelt a Facebook Marketplace oldalon eladásra hirdetett egy sátrat 20.000 forint értékben „...” felhasználói néven. A hirdetésre 2023. június 27-én jelentkezett sértett 3, aki a hirdetés megtekintésekor cím 3 szám alatti lakóhelyén tartózkodott. A terhelt az eladási szándéka tekintetében sértett 3-at tévedésbe ejtette, ugyanis a gyanúsítottaknak nem volt valódi értékesítési célja.

– Miután sértett 3 messenger üzenet-váltás során megegyezett a terhelttel, a 20.000 forint vételárat, valamint 2.710 forint postaköltséget bankszámla 3-ról 2023. június 27-én átutalta a terhelt által megadott, a bank 1-nél vezetett számlaszám 1-re. A terhelt a bankszámla tulajdonosaként a személy 4 nevet adta meg. A pénz beérkezését követően a terhelt sértett 3-at a sátor postára adásával kapcsolatban hitegette, azt azonban nem adta fel a sértett részére, és a pénzt sem utalta vissza. A terhelt cselekményével sértett 3-nak 22.710 forint kárt okozott.

[4] II.1. A jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozat ellen a Veszprém Vármegyei Főügyészség Bf.859/2025/3. szám alatt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjában írt abszolút eljárási szabálysértésre figyelemmel –, a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott felülvizsgálati okra való hivatkozással.

[5] Indokai szerint az elsőfokú ügydöntő határozat indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes, mivel a büntetővégzés rendelkező része egy rendbeli bűncselekményt rögzít, miközben az indokolása – a Tapolcai Járási Ügyészség B.466/2023/32. számú vádiratának tényállásával egyezően – a sértett 1, sértett 2, valamint sértett 3 sérelmére elkövetett 3 rendbeli, a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó, üzletszerűen elkövetett csalás vétségének történeti tényállását tartalmazza.

[6] Ekként a büntetővégzés rendelkező részének és indokolásának összevetése alapján nem dönthető el, hogy a bíróság hány rendbeli bűncselekmény miatt állapította meg a terhelt bűnösségét. Mindez a bűnösség megállapítása tekintetében a határozat rendelkező része és indokolása közötti olyan ellentétet vezetett, amely a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjában

meghatározott, abszolút hatályon kívül helyezésre vezető és egyéb törvényes eljárásban nem orvosolható eljárásjogi szabálysértést valósít meg.

[7] Indokaira tekintettel indítványozta a támadott büntetővégzés hatályon kívül helyezését és a Tapolcai Járásbíróság új eljárásra utasítását.

[8] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1545/2025/3. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt az általa helyesnek tartott indokainál fogva fenntartotta, és maga is a jogerős büntetővégzés hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására tett indítványt.

[9] Kifejtette, hogy a Tapolcai Járásbíróság büntetővégzésének indokolásában a három tényállási pontban foglalt, különböző sértettek sérelmére elkövetett tényállások rögzítése után arra utalt, hogy a bíróság „a fenti cselekmények elkövetése miatt” sújtotta a terheltet pénzbüntetéssel. Ekként tehát nem lehet vitás, hogy az indokolás tényálláson kívüli része szerint a bíróság mindhárom esetben bűncselekmény elkövetését állapította meg, a kiszabott büntetés alapját ezek együttesen képezték. Az, hogy a rendelkező rész szerint a bíróság csak egyetlen csalás vétsége miatt szabott ki pénzbüntetést, nem anyagi jogi sérelem, hanem azt jelenti, hogy kettő olyan cselekmény miatt, ami miatt az indokolás tényálláson kívüli részéből következően büntetés kiszabása volt indokolt, az ügydöntő határozat rendelkező részében valójában nincs rendelkezés.

[10] A Kúria joggyakorlata szerint a jogerős ítélet rendelkező része és indokolása egymással teljes mértékben ellentétes akkor is, ha a rendelkező rész nem tartalmaz rendelkezést a vád tárgyává tett bűncselekmények egyikéről, míg az ítélet indokolása szerint a bíróság a terheltet valamennyi bűncselekmény vádjára alól felmentette (Bfv.II.477/2020/9.). A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint jelen ügyben – bár a bűnösség körében ellenkező előjellel – ugyanerről van szó: az ítélet indokolása szerint három bűncselekmény miatt kellett kiszabnia büntetést a bíróságnak, de csak az egyikről rendelkezett.

[11] Ha az eljárás tárgya több, különbözőképpen minősülő vagyon elleni bűncselekmény lett volna – így köztük pl. csalás büntette is szerepelt volna –, a különböző sértettek sérelmére történő elkövetés folytán fel sem merülhetne valamennyi bűncselekmény egyrendbeli csalás vétségeként történő minősítése. A szabálysértés anyagi vagy eljárásjogi jellege nem attól függ, hogy a bűnösség alapjául szolgáló valamennyi bűncselekmény azonos minősítés alá esik vagy sem.

[12] A terhelt és védője az indítványra nem tett észrevételt.

[13] **III. A felülvizsgálati indítvány alaptalan.**

[14] 1. A Kúria előrebocsátja, hogy az indítvánnyal érintett jogkérdésben a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Bfv.1443/2023/14. számú végzésében már állást foglalt, az ott kifejtettektől pedig a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján csak előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatását követően – annak eredményétől függően – térhetett volna el. Arra azonban a Legfőbb Ügyészség nem tett indítványt és a Kúria eljáró tanácsa sem látott rá okot.

[15] 2. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[16] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság az ügydöntő határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[17] A Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja alapján feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértés, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[18] A Be. 451. § (5) bekezdése szerint a határozat részét képező indokolás a bíróság által megállapított, a döntés alapjául szolgáló, jelentős tényeket és körülményeket, valamint a határozat alapjául szolgáló jogszabályokat tartalmazza.

[19] Ekként az indokolás rendeltetése

- egyfelől a döntés, tehát valamely rendelkezés (jogkövetkeztetés) ténybeli alapjának rögzítése (a tényállás),
- másfelől számadás a döntéshozatali tevékenységről (a tényálláson kívüli indokolás).

[20] A tényállás és a tényálláson kívüli indokolás megkülönböztetése a vizsgált feltétlen eljárási szabálysértés szempontjából alapvető jelentőségű. Az eljárási szabálysértés megállapítására ugyanis főszabályként csak az vezethet, ha a rendelkező rész (jogkövetkeztetés) és a tényálláson kívüli indokolás áll egymással ellentétben (Bfv.III.868/2012/14.).

[21] Ha azonban – e főszabály alóli kivételként – a bűnösség kimondásáról szóló rendelkezéshez tartozó tényállás, vagyis a rendelkezés ténybeli alapja teljes egészében hiányzik, az a felülvizsgálati eljárásban szintén az abszolút eljárási szabálysértés körében nyer értékelést [Bfv.III.777/2020/9. (BH 2021.193.), Bfv.II.1.726/2016/5. (BH 2017.324.)].

[22] Ennek megfelelően az ítélet indokolása teljes mértékben ellentétes a rendelkező résszel, ha

- az ítélet nem csupán a tényállást, de a tényálláson kívüli indokolást sem rögzíti, azaz, ha az ítélet írásba foglalása elmaradt (Bfv.II.283/2022/13.),
- a bíróság ítéletének rendelkező része – bár a terhelttel szemben büntetést szab ki – nem tartalmazza a büntetőjogi felelősség megállapítását, a bűncselekmény megnevezését és jogszabályi alapját, noha az indokolás a bűncselekmény elkövetését megállapítja (Bfv.125/2020/7.),
- az ítélet rendelkező része nem tartalmaz rendelkezést a vád tárgyává tett bűncselekmények egyikéről, noha az ítélet indokolása szerint a bíróság a terheltet valamennyi bűncselekmény vádja alól felmentette (Bfv.II.477/2020/9.),
- a büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárásban a bíróság a büntetővégzés rendelkező részében – a végrehajtás elrendelése esetére rendelkezve a szabadságvesztés végrehajtási fokozatáról és a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéről – elmulasztja a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre való felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést, és az alkalmazott jogszabályok között sem tünteti fel a megfelelő hivatkozást (Bfv.II.738/2021/7.),
- a másodfokú bíróság a szabadságvesztés tartamát enyhíti, ugyanakkor az indokolásban a meg nem változtatás mellett érvel (Bfv.I.1414/2019/7.).

[23] Eljárási szabálysértés megállapítására az vezet tehát, ha az ellentét a büntetőjogi főkérdések – a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása – tekintetében áll fenn a rendelkező rész és az indokolás között és ez az ellentét – a törvény szóhasználata szerint – teljes mértékű.

[24] Teljes mértékű az ellentét akkor, ha az feloldhatatlan; ez pedig akkor állapítható meg, ha az a törvényben felsorolt büntetőjogi főkérdésekben való állásfoglalást ellehetetleníti, azaz nem állapítható meg, hogy a bíróság a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás

megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása kapcsán valójában hogyan döntött.

[25] Ez az oka annak, hogy teljes ellentét főszabályként csak a rendelkező rész és az indokolás tényálláson kívüli rész között valósul meg. Amennyiben ugyanis a tényállás és a rendelkező rész között van ellentét, akkor azt elsősorban anyagi jogi szempontból kell megvizsgálni és ha az irányadó tényállás alapulvételével a bűnösséget (vagy a büntetőjogi felelősség hiányát) megállapító, illetve a minősítésre vonatkozó rendelkező részi – akár téves – rendelkezés a tényállásból levezethető, akkor nem vizsgálható és nem mérlegelhető, hogy a téves rendelkezéshez nagyobb valószínűséggel téves anyagi jogalkalmazás vagy inkább elírás vagy más ok vezetett-e.

[26] Ehhez képest ugyanez lenne az eljárás, ha a megállapított cselekmények között 50.000 forintot meghaladó kárt okozó – ekként üzletszerű elkövetés esetén már büntettként minősülő – csalás is szerepelt volna. Abban az esetben is lenne ugyanis tényállás és ahhoz kapcsolódó rendelkezés is, melynek helyessége – felülvizsgálatban az egyéb feltételek megléte esetén – csak anyagi jogi szempontból vizsgálható.

[27] A bírói gyakorlat fent bemutatott eseteit is áttekintve megállapítható, hogy a főszabálytól eltérően az ítélet rendelkező része és az indokolás tényállása közötti ellentét feltétlen eljárási szabálysértést értékelése arra az esetre korlátozódik, amikor ítéleti rendelkezés ténybeli alapja teljesen hiányzik. Jelen esetben azonban az indítvány ennek ellenkezőjét állítja, azaz azt, hogy a ténybeli alap jogi értékelése hiányzik az ítéletből, ami az indokolás és a rendelkező rész közötti teljes ellentéttel nem azonosítható.

[28] A jogerős ítéletben megállapított tényállás és a rendelkező rész összhangjának hiánya főszabályként nem az eljárási szabályokat (az indokolási kötelezettséget), hanem a büntető anyagi jogot sérti. Ennek alapja, hogy a rendelkező rész és a tényállás eltérése esetén elsődleges jelentősége a rendelkező résznek van, abban jelenik meg ugyanis a bíróság döntése. Ennek megfelelően a rendelkező részben foglalt rendelkezéseknek van indokolása, nem pedig az indokolás konklúziói jelennek meg a rendelkező részben.

[29] Követelmény, hogy az irányadó tényállásnak az alkalmazott Btk. szempontjából jelentős valamennyi tény tartalmaznia kell. Ehhez képest ítéltető meg, hogy a megtámadott ügydöntő határozat rendelkezései a büntető anyagi jog szabályaival összhangban állnak-e. Mindenképpen a büntető anyagi jogi szabályok sérelmével jár, ha az ügydöntő határozatban írt rendelkezések helytálló vagy téves mivoltának kérdésében az irányadó tényállás alapulvételével nem lehet megnyugtatóan állást foglalni. Ezért felülvizsgálatban ugyancsak a büntető anyagi jog szabályainak megsértését – és nem az indokolás hibáját – jelenti, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás olyan ellentmondásokat tartalmaz, amelyek miatt a büntetőjogi felelősségre vonás szempontjából jelentős kérdésekben nem állapítható meg, hogy a bíróság milyen tényállásra alapította ítéletének a felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló rendelkezéseit [Bfv.I.1.004/2020/13. (BH 2021.280.)].

[30] 3. Mindezen elvi alapvetések tükrében az indokolás és a rendelkező rész feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező ellentéte jelen ügyben nem állapítható meg. A Tapolcai Járásbíróság ügydöntő határozata rendelkező részében egy rendbeli bűncselekmény miatt szabott ki büntetést, amely teljes összhangban áll a büntetővégzés tényálláson kívüli indokolásával, amely – a rendelkező rész tartalmával azonosan – egyetlen rendbeliként minősített bűncselekmény miatt kiszabott büntetés indokait rögzíti, a halmazati büntetés kiszabására való utalás és a vonatkozó jogszabályhelyek [Btk. 81. § (1) és (3) bekezdés] felhívása nélkül. Ezen pedig nem változtat az sem, hogy a bíróság határozata indokolásának tényállásban kívüli részében valóban azt rögzítette, hogy a fenti „cselekmények” miatt szabott ki büntetést a terhelttel szemben. A büntetőjogban ugyanis a „cselekmény” és a „bűncselekmény” fogalma nem azonos [v.ö. Btk. 6. § (1) bekezdés], az ún. törvényi egység és

a természetes egység bizonyos eseteiben a terhelt több cselekménye is minősülhet bűncselekmény-egységként. Éppen ellenkezőleg; a „cselekményekre” utalás azt jelenti, hogy a bíróság a bűnösség, a minősítés és a büntetés alapjának a vád tárgyává tett és általa megállapított tényállás egészét tekintette, annak egyetlen része sem maradt értékelés nélkül. A büntetőjogi főkérdésben hozott döntés és az indokolás iránya ekként azonos, azaz, az ítélet rendelkező része és indokolása egymással összhangban áll, kizárva a felrótt eljárási szabálysértésre való hivatkozás helytálló mivoltát.

[31] Mindez pedig teljesen független attól, hogy az egységekénti minősítés egyébként érdemben törvényes-e.

[32] 4. A Kúria a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatában nem kétségesen akként foglalt állást, hogy az ügydöntő határozat rendelkező része és indokolása egymással teljes mértékben ellentétes abban az esetben is, ha a bíróság bűnösséget megállapító és felmentő rendelkezést sem hozott, ugyanakkor a bűncselekmény megállapítására alkalmas történeti tényállás rögzítése, és minősítésének az indokolásban való megállapítása mellett, a végzés rendelkező részében a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítása és az elkövetett cselekményének minősítése nélkül szabott ki büntetést {Bfv.II.125/2020/7. [17] bekezdés}.

[33] Az alapul fekvő ügy azonban – a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozata elvi tételeinek jelen ügyre való alkalmazását kizáró módon – ettől lényegesen különböző. A fent írtak szerint szó sincs róla, hogy a járásbíróság a tényállásban leírt valamely bűncselekmények miatt mellőzte volna a terhelt marasztalását és a büntetését. Ehelyett – az üzletszerű elkövetés felhívásából is egyértelműen kitűnően – a tényállásban leírt teljes cselekménysor miatt, de a vádirathoz képest eltérően, három rendbeli helyett egy rendbeliként minősített csalás vétsége miatt szabott ki büntetést a terhelttel szemben.

[34] Ugyanígy eltérő a perjogi helyzet a Kúria Bfv.477/2020/9. számú határozatában foglaltaktól is. Ebben ugyanis a Kúria a támadott ítélet kapcsán azt rögzítette, hogy az „a III. rendű terhelt tekintetében semmiféle ténymegállapítást nem tett. Az ítélet indokolásának III. pontjában „A bizonyítékok számbavétele és értékelése” címszó alatt értékelte a III. rendű terhelt cselekményére vonatkozó bizonyítékokat (11-12. oldal), majd arra a következtetésre jutott, hogy a III. rendű terhelt cselekményei nem bizonyíthatók {Bfv.477/2020/9. [4] bekezdés}.

[35] A hivatkozott ügyben tehát az indítvánnyal érintett terhelt tekintetében, az egyik vád tárgyává tett bűncselekmény tekintetében nem volt rendelkezés és nem volt ténymegállapítás sem, ellenben az ítélet tényálláson kívüli része arra vonatkozó indokolást tartalmazott. Jelen ügyben azonban van ténymegállapítás, nincs annak ellentmondó tényálláson kívüli indokolás és van olyan rendelkező részi rendelkezés is, amely a tényállásból – annak anyagi jogi helytállóságától függetlenül – levezethető.

[36] Eljárási szabálysértés címén valójában maga az indítványozó is a megállapított tényállás és a tényállásban foglalt cselekmény rendelkező részbeli minősítésének összhangját, azaz a büntetővégzéssel elbírált cselekmény téves minősítését kifogásolta. Ezt támasztja alá, hogy a felülvizsgálati indítvány a rendelkező rész és az indokolás közötti ellentét mibenlétét kizárólag abban látta, miszerint „a büntetővégzés rendelkező része egy rendbeli bűncselekményt rögzít, miközben az indokolása (...) 3 rendbeli, a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó, üzletszerűen elkövetett csalás vétségének történeti tényállását tartalmazza.

[37] A bűncselekmény téves minősítésére való hivatkozás pedig nem eljárási szabálysértésként bírálendő el, hanem a büntető anyagi jog szabályainak megsértése körében,

a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában [és 2025. szeptember 1. napjától a c) pontjában] írt felülvizsgálati ok beálltát megvizsgálva (Bfv.II.527/2023/10.).

[38] 4.1. A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint felülvizsgálati okot jelent, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt (első fordulat), illetve a Btk. más szabályának megsértésével (második fordulat) szabott ki törvénysértő büntetést, míg a c) pont alapján lehet felülvizsgálat alapja az, ha a bíróság jogerős ítéletében a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki olyan büntetést, illetve alkalmazott olyan intézkedést, amely a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel – a terhelt javára szóló indítvány esetén – aránytalanul súlyos.

[39] A minősítés törvényességét érintő felülbírálatot a Kúria a Be. 659. § (1) bekezdésében írt szabályok szem előtt tartásával, az irányadó tényállás alapulvételével végezte el.

[40] Elvi síkon: ugyanazon bűncselekmények (homogén) halmazát a törvényi tényállás többszöri megvalósítása eredményezi. Ha a törvényi tényállás többszöri megvalósítása több, egymástól elkülönült magatartással megy végbe, a halmazat anyagi, ha pedig egyetlen magatartással, akkor a halmazat alaki.

[41] A csalás Btk. 373. § (1) bekezdésében írt törvényi tényállásának többszöri megvalósítását jelenti, ha az elkövető

– több passzív alanyt ejt tévedésbe vagy tart tévedésben jogtalan haszonszerzés végett, kárt okozva, vagy

– egyetlen passzív alanyt többször ejt tévedésbe vagy tart tévedésben jogtalan haszonszerzés végett, kárt okozva; e cselekmények ugyanakkor a Btk. 6. § (2) bekezdésében írt feltételek fennállása mellett a folytatólágosság törvényi egységébe olvadhatnak.

[42] Ugyanakkor nem bűncselekmény, hanem szabálysértés valósul meg, ha a csalást ötvenezer forintot meg nem haladó értékre követik el [Btk. 462. § (2) bekezdés b) pont]. E főszabály alóli kivételként bűncselekmény valósul meg, ha az ugyanazon elkövető által, egy éven belül elkövetett és együttesen elbírált ugyanolyan tulajdon elleni szabálysértés esetén a dolog értéke érték-egybefoglalás folytán az ötvenezer forintot meghaladja [Btk. 462. § (4) bekezdés a) pont].

[43] A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. II. törvény (Szabs. tv.) 177. § (6) bekezdése szerint az elkövetési érték összegének megállapítása céljából érték-egybefoglalásnak van helye, ha az eljárás alá vont személy az (1) bekezdés – egyebek mellett – b) pontjában meghatározott ugyanolyan cselekményt (így csalást) több alkalommal, legfeljebb egy éven belül követte el, és ezeket együttesen bírálják el. Nincs helye azonban érték-egybefoglalásnak, ha az üzletszerű elkövetés megállapítható.

[44] A szabálysértések érték-egybefoglalásának célja és rendeltetése, hogy ezáltal az egybefoglalt érték (kár, vagyoni hátrány) alapján lehessen a cselekményt elbírálni. A törvény ugyanis az absztrakt társadalomra veszélyesség szempontjából azonosnak tekinti, ha az elkövető több, viszonylag kisebb érték (kár, vagyoni hátrány) tekintetében követ el tényállásszerű cselekményeket, vagy pedig egyetlen elkövetési magatartással okozza ugyanazt az eredményt. Ekként a Szabs. tv. 177. § (6) bekezdése alapján az (1) bekezdés a)-c) pontjában, valamint az (1a) bekezdésében megjelölt szabálysértések érték-egybefoglalása folytán létrejött bűncselekmény törvényi egység, amely az egybefoglalt érték (kár, vagyoni hátrány) szerint minősül.

[45] Érték-egybefoglalásra azonban sor kerülhet olyan esetekben is, ha a különböző cselekmények elkövetése folytán jelentkező összesített érték (kár, vagyoni hátrány) nem

haladja meg a szabálysértés és a bűncselekmény elhatárolása szempontjából a Btk. 459. § (6) bekezdés a) pontjában megjelölt értékhatárt. Ha azonban az elkövető azonos tulajdon elleni szabálysértéseket rendszeres haszonszerzésre törekedve követ el és ezért az üzletszerűség megállapítható, úgy az üzletszerűség minősítő körülménye folytán a Btk. Különös Részében előírt tényállásoknak megfelelően az elkövetett szabálysértések számának megfelelő rendbeliségű vagyon elleni vétség megállapítása indokolt. Az üzletszerűség az érték-egybefoglalást megelőzi [a Kúria – 2/2023. (VII. 5.) számú BK véleményével fenntartott – 87/2010. BK véleménye a szabálysértések érték-egybefoglalásáról].

[46] Következésképpen:

– ha az elkövető által egy éven belül, külön-külön legfeljebb 50.000 forint kárt okozó és együttesen elbírált csalási cselekmények összeadott elkövetési értéke meghaladja az 50.000 forintot, az érték-egybefoglalás folytán bűncselekmény, mégpedig törvényi egységbe olvadó egyetlen rendbeli bűncselekmény valósul meg,

– ha az elkövető által külön-külön legfeljebb 50.000 forint kárt okozó csalási cselekményekben a Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontjában írt üzletszerű elkövetés ismérvei hiánytalanul felismerhetők, a törvényi tényállás teljes megvalósításának számához igazodó rendbeliségű csalás vétsége megállapításának van helye, függetlenül attól, hogy az egyes részecselekmények egy éven belül mentek-e végbe, azok együttes elkövetési értéke az 50.000 forintot meghaladja-e és e részecselekmények elbírálására együttesen kerül-e sor.

[47] 4.2. A konkrét esetben a terhelt terhére megállapított részecselekményekkel érintett elkövetési érték együttesen meghaladja az 50.000 forintot, így eleve – fogalmilag – kizárt, hogy a vád tárgyát képező cselekmény érték-egybefoglalás folytán képezzen törvényi egységet alkotó, ezért egyetlen rendbeli bűncselekményt.

[48] Ezzel szemben a terhelt által egymáshoz közel eső időpontokban különböző sértettek sérelmére elkövetett csalási cselekményekben a rendszeres haszonszerzési célzat nyilvánvalóan azonosítható, azaz az egyes részecselekmények – a Szabs. tv. 177. § (6) bekezdésében írtak szerint az érték-egybefoglalást egyébként is megelőző – üzletszerű elkövetésük okán minősülnek bűncselekménynek. A szabálysértési értékre, üzletszerűen elkövetett részecselekmények megvalósításával a terhelt az egyes részecselekmények számához igazodóan három ízben merítette ki a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pont bc) alpontjában írt csalás vétségének teljes törvényi tényállását, azaz magatartása három rendbeli csalás vétségeként bírálendő el.

[49] 5. Ekként a Tapolcai Járásbíróság a büntető anyagi jog szabályainak megszegésével, törvénytől minősítette a terhelt tényállásban rögzített cselekményeit.

[50] A törvénytől minősítés a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulatának ba) alpontjában, illetve a c) pontjában írt felülvizsgálati ok beálltának csupán szükséges, de nem elégséges feltétele. A felülvizsgálat szóban forgó oka nem teljesül, ha a törvénytől minősítés nem párosul törvénytől vagy a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel aránytalanul enyhe vagy súlyos büntetés kiszabásával.

[51] Következésképp a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja tekintetében kizárólag az a büntetés minősül törvénytől, ami az ügyben nem szabható ki, azaz a Btk. vonatkozó különös részi rendelkezései alapján irányadó, de a Btk. általános részi rendelkezéseire is tekintettel kialakított büntetési tétel keretein kívül esik. Ez jelen ügyben fel sem merül, mert a Btk. 33. § (4) bekezdése alapján pénzbüntetés 3 rendbeli csalás vétsége miatt is kiszabható. A helyes minősítés alapján is kiszabható, de annak eltérő büntetési tétel kereteire tekintettel eltúlzottan enyhe büntetés felülvizsgálatára már csak a Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja alapján lenne törvényes mód.

[52] A jogerős büntetővégzés egy rendbeli, két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő csalás vétsége miatt szabott büntetést, amelyhez képest a törvényes minősítésnek megfelelő három rendbeli csalás vétsége miatt a büntetési tételkeret felső határa – a halmazati büntetéskiszabás Btk. 81. § (1), (2) és (3) bekezdésében írt szabályaira tekintettel – három évre emelkedik.

[53] Ehhez képest a jogerős büntetővégzésben kiszabott pénzbüntetés, illetve e büntetési nem 80 napi tételben, végösszegének pedig – egy napi tétel összegét 2000 forintban megállapítva – 160.000 forintban történt meghatározása a törvényes minősítés mellett sem lenne aránytalanul enyhének tekinthető, azonban a kiszabott büntetés törvénysértő vagy a helyes minősítés alapulvételével eltérő büntetési tételkeretekre tekintettel aránytalanul enyhe jellegére maga az indítványozó Veszprém Vármegyei Főügyészség sem hivatkozott.

[54] 6. A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot – a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben, a Be. 660. § (1) bekezdésének megfelelően tanácsulésen eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[55] *A döntés elvi tartalma*

Az ítélet rendelkező részében rögzített jogi minősítés és az ítélet indokolásában megállapított tényállás összhangja elsősorban anyagi jogi kérdés. Nem valósul meg hatályon kívül helyezéshez vezető teljes ellentét, ha a – akár téves – jogi minősítés a tényállásból levezethető, és ebben az esetben az sem vizsgálható, hogy a téves minősítéshez anyagi jogi hiba, elírás vagy más ok vezetett-e, hanem – arra irányuló indítvány esetén – kizárólag a büntetésnek helyes minősítés alapulvételével törvénysértő, illetve a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe volta.

[56] IV. A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[57] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdésének első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2026. július 2.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró, Dr. Nagy Antal s.k. bíró